

Tillæg til Vore Kirkegårde bind 17 nr. 2

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Generalforsamling

Foreningen for Kirkegaardskultur afholder sin ordinære generalforsamling på hotel Phoenix i Hjørring fredag den 28. juli 1950 kl. 10,30 med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent. 2. Aflæggelse af beretning for året 1949/50. 3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab for året 1949/50. 4. Fremlæggelse af virksomhedsplan for 1950/51. 5. Fremlæggelse af budget for 1950/51. 6. Beretning fra redaktøren. 7. Valg af et medlem til redaktionsudvalget. På valg er havearkitekt *Johannes Tholle*. 8. Valg af 5 bestyrelsesmedlemmer. Efter lodtrækning mellem følgende: fhv. kirkeminister *Johannes Hansen*, landsretssagfører *H. F. Jegsen*, kirkegårdsinspektør *Hans Rønø*, havearkitekt *Johannes Tholle*, lærer *Frands Hansen*, stenhuggermester, oldermand *P. H. Mohr*, menighedsrådsmedlem, papirarbejder *Wilhelm Nielsen*, afgøres det, hvilke fem af disse, der skal på valg. 9. Valg af to revisorer og en revisorsuppleant. 10. Forslag om ændring af foreningens love forsåvidt kontingentet angår. 11. Fastsættelse af stedet for næste års generalforsamling. 12. Eventuelt.

Bestyrelsesmøde afholdes på hotel Phoenix fredag kl. 9.

I tilslutning til generalforsamlingen er der følgende program for dagen iøvrigt:

Kl. 13 frokost på hotel Phoenix, kl. 14½ andagt i Hjørring kirke ved biskop, dr. phil. *C. I. Scharling*, kl. 15 besigtigelse af kirkegårde, kl. 18 middag på hotel Phoenix kl. 20 offentligt møde på hotel Phoenix i Hjørring med følgende talere: kirkegårdsinspektør *Volmer Rud Nielsen*, Horsens, emne: Praktiske kirkegårdsspørgsmål, og fhv. kirkeminister, provst *C. Hermansen*, Hjørring, emne: erfaringer fra sidste provstesyn over kirkegårde.

19. juli 1950.

C. I. Scharling,

formand, biskop.

/ *H. F. Jegsen*,

sekretær, landsretssagfører.

Regnskab 1. april 1949—31. marts 1950

INDTÆGTER:

Kassebeholdning pr. ¼ 1949.....	kr.	319,63
Kontingenter	„	4690,00
Tilskud: Kirkeministeriet	1500,00	
Landbrugslotteriet	1000,00	2500,00
Forslagsvirksomhed m. v.....	„	704,59
		<hr/>
		Kr. 8214,22

UDGIFTER:

Kontorhold	kr.	1582,30
Tidsskriftet Vore Kirkegårde.....	„	4839,41
Møder, generalforsamling	„	1199,33
Blomster, kranse	„	48,50
Diverse	„	176,65
Kassebeholdning pr. 3¼ 1950.....	„	368,03
		<hr/>
		Kr. 8214,22

Roskilde, den 15. april 1950.

Hans Rønø, kasserer.

Vi har gennemgået regnskabet efter kassebog med tilhørende bilag og intet fundet at bemærke. Kassebeholdningen er til stede.

A. Falmer-Nielsen. *P. F. Jensen.*

Nye medlemmer

Afdeling A.

- 247. Sct. Jørgensbjerg menighedsråd.
- 248. Hellevad menighedsråd, Klokkeholm.

Afdeling C.

- 950. Gårdejer Jørgen Chr. Jørgensen, Bursø.
- 951. H. Gadegaard Hansen, Vrå.
- 952. Ejnar Carlsson, Ndr. Strandvej 313, Hornbæk.
- 953. B. Knudsen, Nørrebrogade 71, Fredericia.
- 954. Graver Carl Hansen, Slagtergade 68, Haderslev.
- 956. Jens A. Hansen, „Fredly“, Hørve.

FRA DANSKE DAGBLADE

- 23/3 (Thisted Amts Avis): Boddum kirkegård udvides imod syd (havearkitekt *Johannes Tholle*; entreprenør *Lauritz Hansen*; anlægsgartner *E. Ebbesen*; kr. ca. 18,000).
- 24/3 (Skive Avis): Den ny kgd. i Skive bliver til.
- 28/3 (Ny Tid): De af menighedsr. i Vejgård erhvervede arealer til ny kgd. overgår ved Nr. Tranders kommunes indlemmelse i Ålborg til sidstn. for kr. 62,000.
- 29/3 (Middelf. Soc. Dem.): Strib kgd. skal udvides med 16,250 m².
- 30/3 (Dannevirke): Haderslev Assistens kgd. udvides (inspektør *O. Raahauge-Askegaard*).
- 8/4 (Morsø Venstrebl.): Udv. af Vridsted kgd. og opførelse af ligkapellet færdig; indviet i påsken.
- 11/4 (Vendsyssel Tid.): Jelstrup kgd. skal udv.
- 11/4 (Nordsjælland): Egebæksvang kgd.
- 12/4 (Fr.borg Amts Tid.): Udv. af Espergærde kgd.

13/4 (Vendsyssel Tid.): Udv. af Dronninglund kgd. forandrer skoven ved hovedgården.

14/4 (Helsingør Soc. Dem.): Egebæksvang kgds-udvidelse.

19/4 (Nordsjælland): 7 i Tikøb sogneråd stemte for udv. af kgd. i Egebæksvang.

26/4 (Horsens Folkebl.): Horsens Vestre kgd. skal udvides.

27/4 (Kalundborg Folkebl.): Udv. af Kalundborg kgd.

2/5 (Jydske Tid.): Mindelunden i Svinø for allerede flyvere.

3/5 (Viborg Stifts Folkebl.): Udv. af Tapdrup kgd. indviet af stiftsprovst *Baun* (anlægsgrt. *Hald*); der er plads til ca. 90 grave.

3/5 (Ekstrabl.): Protest imod Egebæksvang kgds. udv. i skoven.

7/5 (Politiken): Mange angreb truer vore smukke skove, bl. a. kgds-udvidelser (*Erik Struckmann*).

10/5 (Østsjæll. Folkebl.): Faxe kgd. står foran en udvidelse.

12/5 (Silkeborg Avis): På udv. af Hammel kgd. bliver 350 gravpladser.

16/5 (Fyns Venstrebl.): Ryslinge frimenighed har købt jord til kgd.

16/5 (Kristel. Dagbl.): Kapellet ved Lyngby kirke og Sorgenfri kgd. skal udvides.

17/5 (Østsjæll. Folkebl.): Forslag om regulering af Store-Heddinge Gl. kgd.

19/5 (Hørsholm Avis): Vinderød kgd. skal udvides (havearkitekt *S. Hansen*).

23/5 (Sydsjæll. Soc. Dem.): Udv. af Herfølge kgd. sker i terrasser og rummer ca. 600 gravpladser (stiftsgartner *E. Qvist*).

30/5 (Politiken): Pinlig strid om islandsk digtergrav.

30/5 (Berl. Aftenavis): Om mindesmærker (kronik af *Axel Salto*).

2/6 (Politiken): Den pinlige gravsag på Skagens kgd.

2/6 (Odder Dagbl.): Drøftelse af udv. af Odder kgd.

8/6 (Vendsyssel Venstrebl.): Kirkeministeriet har godkendt krematorieplaner for Hjørring.

8/6 (Østsjæll. Folkebl.): Faxe kgd. må udvides imod syd.

10/6 (Berl. Aften): Skal Humlebæk-park deles i kgd. og badestrand?

12/6 (Helsingør Soc. Dem.): Nyhuse kgd. ved Hillerød skal udvides.

13/6 (Nordsjæll. Venstrebl.): Overslag over kapelkrematorium og kgds-udvidelse i Hillerød andrager ca. 400,000 kr.

13/6 (Jydske Tid.): Indvielse af Felsted kgd. ved stiftsprovst *Pontoppidan-Thyssen* (havearkitekt *Rasmus Th. Christensen*; kr. 40,000).

14/6 (Randers Soc. Dem.): Hobros ny kgd. bliver beredskabsarbejde (kgdsinsp. *S. Hansen*).

FRA NORSKE DAGBLADE

12/4 (Førde): Kgd. på Sande skal udv.

3/5 (Tønsberg bl.): Norske kgd. ofte overlesset med sten.

17/5 (Morgenposten): Kirkegårdskultur.

16/5 (Telen): Kgd. i Gransherad skal udv. med 1200 m².

20/5 (Totens bl.): Udv. av kgd. i Eina.

FRA SVENSKE DAGBLADE

11/4 (Göteborg handelstidn.): Smögen får kyrkogård via dansk sandsugare.

26/5 (Nerikes Allehanda): Personal och ekonomibyg. för kr. 150,000 på Norra kgd. i Örebro.

FRA FINSKE DAGBLADE

21/5 (Hufvudstadsbl.): Minnet av de fallna. De stupades minnesdag.

22/5 (Hufvudstadsbl.): De fallnas minne hyllat vid fester landet runt.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Garten und Landschaft nr. 3: Gedanken zum Friedhof (*Hans Kidery*). Wettbewerb Waldfriedhof auf dem Dachsberg in Kamp-Lintfort bei Moers. Das Einzelne im Ganzen des Friedhofs. Die Grabeinfassung. Der Hoppenlau-Friedhof in Stuttgart.

Ignis nr. 4: Kring 1949 års eldbeg. siffror (*Elma Övden*). - Nr. 5: Norske präster om eldbeg. Eldbeg. i Finland. Danmarks märkvärdigste urnelund (Ryvängen; *Johannes Tholle*). Urnen som Symbol (*Lohe*). - Nr. 6: Praktisk eldbeg. propaganda. Filipstad får krematorium. Danm. märkvärdigste urnelund (sluttet). Död mans tal till de sörjande. Centralkrematorium i Sundsvall.

Landsbygraveren nr. 4: Landsby-kirkebetjenten. Fra gravernes arbejdsmark. - Nr. 5: Forårsblomstrende løg og knoldvæxter på grave. - Oh, Rædsel (om forsømte grave m. m.; *Aage Mathiesen*). Besøg på fremmede kgd. (*Hans Vind*). Dyrtidstillæget.

Life maj: Lincolns Funeral. Cremation of a King.

Månedssblad for anlægsgartneri maj: Licitationer; Ellidshøj kgd.

Menighedsrådenes blad nr. 4: Skal kirkegården reguleres og hvordan? (sluttet; *Johannes Tholle*).

Pharos nr. 2: Blackpool Cremation Conference. Proposed New Crematoria. Cremation Assurance Friedly Society. News from Abroad.

Stenhuggertidende nr. 5: Gravmonumentkulturen (*A. Marlinowski*). - Nr. 6: Gravmonumenternes forskønnelse (*C. I. Scharling*).

The American Cemetery marts: Sensiole Rules and Regulations For the Protection of Lotowners. Pine Crest - Ninety Acres of Quiet Beauty in the Deep South (*R. F. Wyrick*). - April: The Threat of Nationalisme - frem Cradle to Grave. Hawaii's newest Cemetery has many unique Features. - Maj: An Appraiser explores the Cemetery. Using Religion in Human Relations.

Tidsskrift for Pastorsförvaltning, dec. 49: Vad bör ytterligare göras för att höje vår kyrkogårdskultur? (*Else Dahl*). Kyrkogårdsproblem (*Sigrid Ringsjö*). Nya kyrkogårdar i Karlstads stift (*Edv. Jacobsen*). Hur skola vi förvandla våra stenkyrkogårdar till gröna griftegårdar?

Havekunstnerisk kursus på Århus universitet

Charlottenborg-akademiets havekunstneriske udvalg har meget prisværdigt i en årrække arrangeret korte kursus for interesserede; et af dem havde kirkegårde på sit program. De 5 har været afholdt på Charlottenborg, det 6te i fjor på Hindsgavl med historiske emner, og det 7de afholdes efter programmet i år den 10.—12. august på Århus universitet og har på sin emneliste foredrag om havekunstens historie fra 1720, fra *Will. Kent* til *Gertrude Jekyll*. Det må forbaus, at man i fjor kunne samle tilstrækkeligt antal deltagere til kursus af lige så speciel art, men det lykkedes, og udvalget fortjener, at også dette kursus bliver vel besøgt af interesserede. Anmeldelse sker til akademiets kontor, Charlottenborg, København K., inden 15. juli. Da såvel Föreningen Sveriges Stadsrådsgårdsmästare som også Sveriges Kyrkogårdsföreståndare holder deres årsmøde ved samme tid, vil det dog nok kunne skorte på besøg fra den side af Kattegat.

PS. Föreningen Sveriges kyrkogårdsföreståndare har nu meddelt, at man har flyttet sit møde til dagene 15.—17. august.

Radioforedrag

Søndag den 6. august taler kirkegårdsinspektør *Hans Rønø* om kirkegårdsforhold i afdelingen for havebrugsforedrag, der plejer at komme kort før højmessens.

BOGANMELDELSER

Imperial War Graves Commission. Thirtieth Annual Report, 8°, 44 s., London 1950, 1s 6d net.

Denne 30te rapport eller årsberetning fra den britiske krigsgravskommission omtaler Sir *Fabian Ware*s død (1949) i en nekrolog og bringer iøvrigt beretninger om, hvad der er sket med den 2den verdenskrigs britiske grave i det svundne år. Fra Danmark nævnes, at der er ca. 1000 soldatergrave, at *The Cross of Sacrifice* er rejst på Bispebjerg, hvor der ved *Remembrance Sunday* var en ceremoni, og at samme symbol vil blive rejst på 5 steder i Danmark. Dette er allerede sket på Svinø kirkegård. I Norge findes også ca. 1000 grave, fordelt på 72 pladser, i Sverige 120 grave, hvoraf 47 i Pålsjö ved Helsingborg. Tolv sider bringer på svært, krideret papir illustrationer fra de forskellige landes soldaterkirkegårde.

Jens Petersen: Hollands havebrug og gartneri. 8°, 356 s., Alm. d. Gartnerf.s bogforlag, Kbh. 1950. Kr. 11,00.

Som introduktion til de mange fællesrejser til havebrugslandet Holland har den meget hollandsbegeistrede konsulent samlet bidrag fra mere end 30 særligt kyndige og selv fra et studieophold givet oplysninger, der er af stor værdi. Bogen bør benyttes og studeres også før kommende hollandsrejser og er et interessant dokument i dansk gartneris historie.

Anerkendte prydblatter. Udg. af Fællesudvalget for bedømmelse af prydblatter. 4°, 20 s. maskinskrivet. U. å.

Der er efterhånden blevet bedømt og udtaget så mange prydblatter, at en oversigt herover ikke er blot ønskelig, men også nødvendig for hvem der vil ha' de helt rigtige sorter. Nærværende hefte giver en sådan oversigt med en kort beskrivelse af planten.

14. årsberetning fra J. E. Ohlsens Enkes plante-patologiske laboratorium, ved Paul Neergaard. 8°, 24 s., Kbh. 1950.

Årsberetningen omhandler navnlig visse sygdomsangreb på køkkenurter og giver et resumé på engelsk og esperanto.

Frukt og bær. Årsskrift for frugt- og bær dyrkning. Udg. af Det norske hageselskab m. v., redigeret af E. Hildrom og L. Hegdal. 8°, 120 s., Oslo 1950.

Et nydeligt årsskrift med mange bidrag fra specialister om frugt- og bær dyrkning i Norge.

Dansk tidsskrift-index. 34. årg. 1948. 8°, 466 s., Nyt nord. forlag, Kbh. 1949. Er væsentlig tykkere end sin forgænger og ligesom forgængerne uund-

værlig for hvem der vil ha' en oversigt over behandlede emner eller artikelangivelse for enkelte spørgsmål.

Monumentet i Mindelunden. Mappe 29 × 22 cm., 4 s. text, 8 fotogengivelser, Stenders kunstforlag. Kbh. 1950.

Med en text af professor *Frithiof Brandt* (der er uddrag af bogen om *Axel Poulsen*, 1949) har *Stenders* kunstforlag meget apropos mindelundens færdiggørelse udsendt en overordentlig smuk mappe af gengivelser af billedhuggerens monument i Ryvangen. Vi er ude af stand til at komplimentere fotografen, da hans navn ikke nævnes, men ville gerne; derimod kan vi rose trykkeriet (*Egmont H. Petersen*) for udmærket arbejde. Kritik kan kun rettes imod, at mappen kun bærer titlen „Monumentet i mindelunden“, for der er dog adskillige mindelunde i Danmark, — samt at der på textsiderne står „Monumentet i Ryvangens Mindelund“, for den officielle betegnelse er Mindelunden i Ryvangen. Denne betegnelse bør også anvendes andetsteds (i presse og omtale), og stedbetegnelsen Ryparken bør ikke benyttes her. Ryparken er et boligkompleks, Ryvangen er noget andet.

Vi tilføjer, at VK vil bringe en udførlig omtale af mindelunden i Ryvangen i et kommende hefte.

Else Dahl: Kyrkogårdar och begravningsplatser förr och nu. Særtryk. S. 327—34.

I dette særtryk af Skara stift i ord og bild giver professorinden ret summarisk et blik over kirkegårdsforholdene og bringer nogle talende illustrationer der til.

Dansk Ligbrændingsforening. Beretning for året 1949. 8°, 70 s.

I beretningen hedder det, at året 1949 har været det største år i foreningens historie, og man noterer med tilfredshed, at brændingsprocenten for hele landet nu er 18,4 samt at begravelsebrænding i København og på Frederiksberg ligger omtrent som fifty-fifty, og Danmark står øverst blandt Europas nationer. Beretningen har ikke nået at få den nyligt vedtagne lov om ligbrænding med. Derimod noteres den ny afdeling i Sønderborg.

Hagebok for hvermann, redaktion Nils Eriksen. 8°, 196 s., Gyldendal, Oslo 1950.

Fem norske gartnere af forskellige slags har forfattet denne almenyttige havebog; havearkitekt *Sigurd Hoff* skriver om havens form og udstyr og ledsager teksten med planer, perspektiver, skitser og fotos. Bogen har mange illustrationer og vil sikkert kunne gøre god nytte i Norge.

RESOLUTIONER m. m.

Kirkeministeriets Cirkulærskriv. (23/8 1943) (til Biskopperne) ang. **Rekvisition hos Skifteretterne af Dødsattester for danske Statsborgere, der er afgaaet ved Døden i Tyskland, og hvis Aske efter Ligbrænding i Tyskland skal nedsættes paa Kirkegaard eller Krematorium her i Landet.**

Kongl. Stadfæstelse (9/9 1943) (udfærdiget gennem Kirkeministeriet) paa **Fundats for „Sognefoged Frans P. Andersens og Hustrus Gravstedslegat“** til Vedligeholdelse af Legatstifternes Gravsted paa Lundum Kirkegaard og til Uddeling ved Juletid til en værdig trængende Familie i Lundum Sogn.

Kirkeministeriets Cirk. (17/9 1943) (til Stiftsøvrighederne og Overtilsynene for Kirkerne i København og paa Frederiksberg) ang. **Arbejdskort til Kirkernes Funktionærer.**

Kirkeministeriets Skriv. (29/10 1943) (til N. N.) ang. **Ejendomsforholdet til et Familiegravsted.**

I et hertil indsendt Andragende af 31. August 1943 har De anholdt om, at Ejendomsforholdet til et nedenfor nærmere angivet Gravsted paa A. Kirkegaard ved Kirkeministeriets Foranstaltning maa blive berigtiget, saaledes at Retten til det paagældende Gravsted straks overføres til Dem, eller saaledes at der i hvert Fald tilsikres Dem Adgang til efter den indeværende Fredningsperiodes Udløb den 1. Januar 1946 at erhverve Retten til det paagældende Gravsted.

Det fremgaar af sagen, at det omhandlede Gravsted er et paa A. Kirkegaard beliggende Familiegravsted, hvori flere af deres Slægtninge ligger begravet, og hvori den sidste Begravelse fandt Sted den 28. August 1925, da en Urne, indeholdende Asken af Deres afdøde Fader, nedsattes heri.

Til Støtte for Deres Adkomst har De henvist til, at det maa bero paa en Fejltagelse, naar det efter Deres Faders Begravelse udfærdigede Gravsteds-skøde er udstedt til Deres nu afdøde Fætter, O. O., i Stedet for til Dem som den ældste Søn af den i Gravstedet senest begravede.

De har derhos oplyst, at Gravstedsskødet nu beror hos Deres afdøde Fætters Enke, der har nægtet at efterkomme Deres Anmodning om Dokumentets Udlevering, idet den paagældende ønsker at bevare Retten til Gravstedet indtil Udgangen af indeværende Fredningsperiode, der udløber den 31. December 1945.